

Obsah

Seznam použitých zkratk a symbolů	13
0. ÚVOD	17
0.1 Jazyk a jeho fungování	19
0.1.1 Výstavba jazykového systému	20
0.1.2 Jednotky onomatologické roviny	25
1. FONETIKA A FONOLOGIE	31
1.0 Úvod	33
1.1 Základní charakteristika mluvené podoby jazyka	33
1.1.1 Charakteristika jazykového korpusu	33
1.1.2 Vztah psané a mluvené podoby jazyka (poznámka k transkripci)	33
1.1.2.1 Písmo	33
1.1.2.2 Pravopis	34
1.1.2.3 Fonetická transkripce	36
1.2 Hlásky a jejich klasifikace	41
1.2.1 Klasifikace španělských samohlásek	41
1.2.1.1 Vlastnosti fonologicky relevantní	41
1.2.1.1.1 Horizontální posun jazyka	41
1.2.1.1.2 Vertikální posun jazyka	42
1.2.1.2 Vlastnosti fonologicky nerelevantní	43
1.2.1.2.1 Podle otevřenosti/zavřenosti	43
1.2.1.2.2 Podle labializace	44
1.2.1.2.3 Podle trvání (kvantity)	44
1.2.1.2.4 Podle přízvučnosti	45
1.2.1.2.5 Podle nosovosti	45
1.2.1.3 K otázce tzv. polosamohlásek a polosouhlásek	46
1.2.1.4 Charakteristika jednotlivých španělských samohlásek	46
1.2.1.4.1 Samohlásky slabičné	47
1.2.1.4.2 Samohlásky neslabičné	48
1.2.1.4.2.1 Inventář španělských neslabičných samohlásek	48
1.2.1.5 Výslovnost skupin samohlásek	49
1.2.1.5.1 Stejnoslabičné spojení samohlásek	49
1.2.1.5.1.1 Dvojhlásky	49
1.2.1.5.1.2 Trojhlásky	50
1.2.1.5.2 Různoslabičné spojení samohlásek	50
1.2.1.5.3 Změny ve výslovnosti samohláskových skupin	50
1.2.1.5.3.1 Syneréze	51
1.2.1.5.3.2 Synalefa	51
1.2.1.5.3.3 Dieréze	52

1.2.1.6	Vokální systém v americké španělštině	52
1.2.1.6.1	Typy změn	53
1.2.1.7	Fonologický systém španělských samohlásek	53
1.2.1.7.1	Regionální a sociální odchylky	54
1.2.1.7.2	Španělské diftongy z fonologického hlediska	55
1.2.1.7.3	Porovnání španělského a českého fonologického systému	56
1.2.1.7.4	Frekvence španělských vokálních elementů	56
1.2.2	Klasifikace španělských souhlásek	57
1.2.2.1	Fonologicky relevantní vlastnosti španělských souhlásek	58
1.2.2.1.1	Způsob artikulace	58
1.2.2.1.2	Místo artikulace	60
1.2.2.1.2.1	Podrobnější specifikace	62
1.2.2.1.3	Funkce hlasivek / znělost	63
1.2.2.1.4	Funkce měkkého patra / nosovost	64
1.2.2.1.5	Další možná kritéria	64
1.2.2.2	Fonologicky nerelevantní vlastnosti španělských souhlásek	64
1.2.2.2.1	Obměny základních způsobů artikulace	64
1.2.2.3	Charakteristika jednotlivých španělských souhlásek	65
1.2.2.3.1	Kontaktní změny	66
1.2.2.3.2	Distantní změny	67
1.2.2.3.3	Další fonetické vlastnosti důležité pro charakteristiku výslovnosti španělských konsonantů	67
1.2.2.3.4	Fonetický popis španělských konsonantů	67
1.2.2.3.4.1	Konsonanty bilabiální	67
1.2.2.3.4.2	Konsonant labiodentální	69
1.2.2.3.4.3	Konsonant interdentální	70
1.2.2.3.4.4	Konsonanty dentální	71
1.2.2.3.4.5	Konsonanty alveolární	72
1.2.2.3.4.6	Konsonanty palatální	78
1.2.2.3.4.7	Konsonanty velární	81
1.2.2.4	Výslovnost skupin souhlásek	83
1.2.2.5	Konsonantický systém v americké španělštině	83
1.2.2.5.1	Seismus, výslovnost <i>s</i>	84
1.2.2.5.2	Yeismus	84
1.2.2.5.3	Žeismus	85
1.2.2.5.4	Ostatní souhlásky	85
1.2.2.6	Fonologický systém španělských souhlásek	86
1.2.2.6.1	Likvidy	88
1.2.2.6.2	Šumové souhlásky ústní	89
1.2.2.6.3	Souhlásky nosové	91
1.2.2.6.4	Neutralizace protikladů	91
1.2.2.7	Kombinovatelnost hlásek a kombinovatelnost fonémů (fonotaktika)	92
1.2.2.7.1	Kombinovatelnost hlásek z hlediska fonetického	93
1.2.2.7.1.1	Slabika ve španělštině	93
1.2.2.7.1.1.1	Podoba slabiky	94
1.2.2.7.2	Kombinovatelnost fonémů	97
1.2.2.7.2.1	Jeden konsonant	98
1.2.2.7.2.2	Kombinace konsonantů	98
1.2.2.8	Frekvence španělských konsonantických elementů	98
1.2.2.8.1	Frekvence jednotlivých španělských konsonantů	98
1.2.2.8.2	Frekvence konsonantických skupin	100
1.2.2.8.2.1	Frekvence bifonematických skupin	101
1.2.2.8.2.2	Frekvence trifonematických skupin	103
1.2.2.8.2.3	Frekvence tetrafonematických skupin	103

1.3 Fonetické jednotky řeči a jejich dělení	104
1.3.1 Slabika	104
1.3.2 Přízvukový takt	104
1.3.3 Promluivový úsek	105
1.4 Suprasegmentální (prozodické) prostředky	105
1.4.1 Přízvuk	105
1.4.1.1 Povaha španělského přízvuku	106
1.4.1.2 Počet přízvuků	107
1.4.1.3 Poloha přízvuku	107
1.4.1.4 Výpovědní důraz	109
1.4.2 Změna výšky hlasu – melodie řeči	109
1.4.2.1 Typy melodémů	112
1.4.2.2 Typy výpovědí podle postoje mluvčího	113
1.4.2.2.1 Výpověď oznamovací	113
1.4.2.2.2 Výpověď tázací	116
1.4.2.2.2.1 Otázka zjišťovací	116
1.4.2.2.2.1.1 Otázka ujišťovací	116
1.4.2.2.2.1.2 Otázka utvrzovací	116
1.4.2.2.2.1.3 Otázka vytýkácí	117
1.4.2.2.2.2 Otázka doplňovací	118
1.4.2.2.2.3 Otázka ověřovací	119
1.4.2.2.2.4 Otázka vylučovací	119
1.4.2.2.3 Výpověď rozkazovací	120
1.4.2.2.3.1 Rozkaz	120
1.4.2.2.3.2 Doporučení	120
1.4.2.2.3.3 Vybídnutí	121
1.4.2.2.3.4 Naléhavá prosba	121
1.4.2.2.3.5 Prosba	121
1.4.2.2.3.6 Žádost	121
1.4.2.2.4 Výpověď zvolací	122
1.4.2.2.4.1 Zvolání podivová	122
1.4.2.2.4.2 Zvolání hodnotící	122
1.4.2.2.4.3 Zvolání patetická	122
1.4.2.2.4.4 Zvolání nepatetická	122
1.4.2.2.4.5 Zvolání odhodlaná	123
1.5 Typologická charakteristika fonologického systému španělštiny	123
1.5.1 Konsonantičnost / vokaličnost španělštiny	123
1.5.2 Fonologická komplexnost (výskyt fonologických kombinací)	125
1.5.3 Frekvence konsonantických skupin	125
1.5.4 Počet slabik ve slově	126
1.5.5 Slabičnost afixů	128
1.5.6 Typologická charakteristika současného fonologického systému – shrnutí	128
2. MORFOLOGIE	131
2.0 K morfologii obecně	133
2.0.1 Slovní druhy – obecné problémy	133
2.0.1.1 Denominátory	139
2.0.1.2 Amplifikátory	141
2.0.1.3 Operátory	145
2.0.1.4 Emfatizátory	146
2.1 Morfologie denominátorů	147
2.1.1 Substantiva	148
2.1.1.1 Obecná charakteristika	148

2.1.1.2	Gramatická kategorie rodu	149
2.1.1.2.1	Sémantické využití opozice tříd ‚maskulinum‘ :: ‚femininum‘	152
2.1.1.2.2	Výrazové vybavení kategorie rodu	154
2.1.1.3	Gramatická kategorie čísla	155
2.1.1.3.1	Výrazové vybavení kategorie čísla	155
2.1.1.3.2	Význam kategorie čísla	159
2.1.1.3.3	Závěry ke kategorii čísla	161
2.1.1.4	Morfémická struktura španělských substantiv	162
2.1.1.5	K otázce kategorie pádu ve španělštině	163
2.1.1.6	Syntaktické vlastnosti substantiv	171
2.1.2	Adjektiva	173
2.1.2.1	Obecná charakteristika	173
2.1.2.2	Morfemická struktura španělských adjektiv	174
2.1.2.3	Významová klasifikace adjektiv	176
2.1.2.4	Kategorie stupně u adjektiv	180
2.1.2.4.1	Superlativ absolutní	182
2.1.2.5	Syntaktické vlastnosti adjektiv	186
2.1.3	Adverbia	187
2.1.3.1	Obecná charakteristika	187
2.1.3.2	Sémantická charakteristika adverbíí	187
2.1.3.3	Morfologická charakteristika adverbíí	193
2.1.3.3.1	Kategorie stupně u adverbíí	195
2.1.3.4	Syntaktické vlastnosti adverbíí	195
2.1.3.4.1	Otázka verboadverbiálního predikátu ve španělštině	196
2.1.3.4.2	Adverbiální postpozice ve španělštině	197
2.1.3.5	Slovnědruhovú adverbializace	198
2.1.3.6	Přehodnocení adverbíí v jiný slovní druh	198
2.1.4	Verba	199
2.1.4.1	Obecná charakteristika	199
2.1.4.2	Morfemické struktury španělského verba finita	200
2.1.4.2.1	Morfémická segmentace pravidelných sloves	202
2.1.4.2.2	Morfémická segmentace nepravidelných sloves	208
2.1.4.3	Morfosyntaktické kategorie španělského slovesa: osoba a číslo	241
2.1.4.4	Morfologické kategorie španělského verba finita	245
2.1.4.4.1	Kategorie slovesné třídy	246
2.1.4.4.2	Kategorie modu	248
2.1.4.4.2.1	Modus a modalita	248
2.1.4.4.2.2	Vyjadřování modalit v rovině výpovědi	249
2.1.4.4.2.3	Vyjadřování modalit v rovině věty	250
2.1.4.4.2.4	Vyjadřování modalit v rovině souvětí	256
2.1.4.4.2.4.1	Souvětí přímo modální	257
2.1.4.4.2.4.2	Souvětí nepřímó modální	266
2.1.4.4.2.5	Závěry ke kategorii modu	270
2.1.4.4.3	Kategorie času	272
2.1.4.4.3.1	Čas ontologický a čas jazykový	272
2.1.4.4.3.2	Časové významy TR aktuální	274
2.1.4.4.3.3	Časové významy TR neaktuální	286
2.1.4.4.3.4	Závěry ke kategorii času	294
2.1.4.4.3.5	Modotemporální polyfunkčnost tvarů VF	295
2.1.4.4.3.6	Klasifikace modotemporálních významů	303
2.1.4.4.4	Kategorie aspektu	310
2.1.4.4.5	Kategorie povahy slovesného děje (PSD)	314
2.1.4.4.5.1	Fázové významy PSD	316
2.1.4.4.5.1.1	Významy ingresivní PSD	316
2.1.4.4.5.1.2	Významy durativní PSD	319
2.1.4.4.5.1.3	Významy terminativní PSD	324

2.1.4.4.5.2	Rezultativní významy PSD	325
2.1.4.4.5.3	Kvantitativní významy PSD	328
2.1.4.4.5.4	Závěry ke kategorii PSD	329
2.1.4.4.6	Kategorie slovesného rodu	329
2.1.4.4.6.1	Konstrukce participiální	330
2.1.4.4.6.2	Konstrukce reflexivně pasivní	333
2.1.4.4.6.3	Konstrukce mediální	334
2.1.4.4.6.4	Závěry ke kategorii slovesného rodu	334
2.1.4.5	Nefinitní tvary slovesné	335
2.1.4.5.1	Infinitiv	337
2.1.4.5.2	Gerundium	339
2.1.4.5.3	Participium	341
2.1.4.5.4	Závěry k nefinitním tvarům slovesným	343
2.1.4.6	Závěry ke slovesům	343
2.2	Morfologie amplifikátorů	344
2.2.1	Číslovky	345
2.2.1.1	Obecná charakteristika číslovek	345
2.2.1.2	Sémantická klasifikace číslovek	346
2.2.1.3	Sémanticko-morfologická charakteristika španělských číslovek	347
2.2.1.3.1	Číslovky základní	347
2.2.1.3.2	Číslovky řadové	352
2.2.1.3.3	Číslovky násobné	356
2.2.1.3.4	Číslovky dílové	358
2.2.1.3.5	Číslovky skupinové	361
2.2.1.3.6	Číslovky podílné	362
2.2.1.3.7	Číslovky neurčité	362
2.2.1.3.8	Číslovky zájmenné, pronominální	363
2.2.1.3.9	Morfologická charakteristika číslovek	366
2.2.1.3.10	Syntaktické vlastnosti číslovek	366
2.2.1.3.11	Postihování kvantovosti jinými slovními druhy než číslovkami	368
2.2.2	Zájmena	368
2.2.2.1	Obecná charakteristika	368
2.2.2.2	Sémantická klasifikace zájmen	372
2.2.2.2.1	Zájmena osobní	373
2.2.2.2.1.1	Zájmena zvrtná	377
2.2.2.2.2	Zájmena přivlastňovací	382
2.2.2.2.3	Zájmena ukazovací	384
2.2.2.2.4	Zájmena vymežovací	387
2.3	Morfologie operátorů	392
2.3.1	Členy	392
2.3.1.1	Obecná charakteristika	392
2.3.1.2	Morfematika členu	393
2.3.1.3	Funkce členu	394
2.3.2	Předložky	397
2.3.3	Spojky	403
2.3.4	Pragmatické markátory	406
2.4	Morfologie výpovědních kondenzátorů	410
2.4.1	Interjekce	410
2.4.1.1	Funkční klasifikace interjekcí	410
3. SYNTAX		415
3.0 K syntaxi obecně		417

3.1 Syntax výpovědi	417
3.1.1 Výpověď	417
3.1.1.1 Význam výpovědi	417
3.1.1.1.1 Věcný význam výpovědi	418
3.1.1.1.2 Modální výstavba výpovědi	418
3.1.1.1.3 Funční strukturace výpovědi	418
3.1.1.1.3.1 Strukturace komunikační	418
3.1.1.1.3.2 Strukturace informační	419
3.1.1.1.3.2.1 Objektivní a subjektivní slovosled	419
3.1.1.1.3.2.2 Prostředky topikalizační	420
3.1.1.1.3.2.3 Prostředky fokalizační	421
3.1.1.1.3.2.4 Syntaktické prostředky funkční strukturace výpovědi	421
3.1.1.1.4 Pragmatický smysl výpovědi	422
3.1.1.1.4.1 Komunikační záměr mluvčího	422
3.1.1.1.4.2 Komunikační funkce a formy výpovědi	422
3.2 Syntax věty	423
3.2.1 Základní syntaktické vztahy	427
3.2.1.1 Syntaktická ekvivalence	427
3.2.1.1.1 Predikace	427
3.2.1.1.2 Koordinace	427
3.2.1.1.2.1 Koordinační poměr slučovací	428
3.2.1.1.2.2 Koordinační poměr vylučovací	428
3.2.1.1.2.3 Koordinační poměr distributivní	428
3.2.1.1.2.4 Koordinační poměr odporovací	429
3.2.1.1.2.5 Koordinační poměr příčinný/důvodový	429
3.2.1.1.2.6 Koordinační poměr důsledkový	429
3.2.1.1.2.7 Juxtaponované vsuvky	430
3.2.1.1.3 Adordinace	430
3.2.1.1.3.1 Adordinace vysvětlující	431
3.2.1.1.3.2 Adordinace výčtová	431
3.2.1.1.3.3 Adordinace zužovací	431
3.2.1.1.3.4 Adordinace shrnující	431
3.2.1.1.3.5 Adordinace opravující	432
3.2.1.1.3.6 Adordinace mezivětná	432
3.2.1.1.4 Paralelní determinace	432
3.2.1.1.5 Postupná determinace	435
3.2.1.2 Syntaktická subordinace	436
3.2.2 Syntaktická struktura věty jednoduché	437
3.2.2.1 Větné členy ve španělštině	437
3.2.2.1.1 Podmět: S	437
3.2.2.1.2 Přísudek	438
3.2.2.1.2.1 Přísudek slovesný: P	439
3.2.2.1.2.2 Přísudek slovesně jmenný: PVN	442
3.2.2.1.3 Přívlástek: CADn	444
3.2.2.1.4 Předmět	445
3.2.2.1.4.1 Předmět přímý: OD	445
3.2.2.1.4.2 Předmět nepřímý: OI	446
3.2.2.1.4.3 Předmět předložkový: OO	447
3.2.2.1.4.4 Pronominální zdvojování předmětu	449
3.2.2.1.5 Okolnostní určení: CC	449
3.2.2.1.5.1 Okolnostní určení místa: CCl	450
3.2.2.1.5.2 Okolnostní určení času: CCt	452
3.2.2.1.5.3 Okolnostní určení způsobu	452

3.2.2.1.5.3.1	Okolnostní určení vlastního způsobu: CCm	453
3.2.2.1.5.3.2	Okolnostní určení komitativní: CCcomit	453
3.2.2.1.5.3.3	Okolnostní určení míry: CCcant	453
3.2.2.1.5.3.4	Okolnostní určení přirovnávací: CCcompar	454
	3.2.2.1.5.3.4.1 Kategorie stupně ze syntaktického hlediska	456
3.2.2.1.5.3.5	Okolnostní určení společenství: CCcompañ	459
3.2.2.1.5.3.6	Okolnostní určení agentu nebo kauzátoru: CCag/CCcaus	459
3.2.2.1.5.3.7	Okolnostní určení nástroje nebo prostředku: CCmedio/CCinstr	459
3.2.2.1.5.3.8	Okolnostní určení látky nebo původu: CCorig/CCmat	460
3.2.2.1.5.3.9	Okolnostní určení zřetele: CCref	460
3.2.2.1.5.3.10	Okolnostní určení výsledku děje: CCres	461
3.2.2.1.5.3.11	Okolnostní určení náhrady a záměny: CCsust	461
3.2.2.1.5.4	Okolnostní určení příčinnosti	461
3.2.2.1.5.4.1	Okolnostní určení příčiny/důvodu: CCcausa	461
3.2.2.1.5.4.2	Okolnostní určení účelu: CCfin	462
3.2.2.1.5.4.3	Okolnostní určení podmínky: CCcond	462
3.2.2.1.5.4.4	Okolnostní určení přípustky: CCconces	462
3.2.2.1.6	Okolnostní určení adadjektivní a adadverbiální	463
	3.2.2.1.6.1 Kritéria pro rozlišení předložkového předmětu a okolnostního určení	463
3.2.2.1.7	Doplněk: CP	464
3.2.2.2	Polopredikační klauzule	466
3.3	Souvětí	470
3.3.1	Souvětí souřadné	471
3.3.2	Souvětí adordinační	476
3.3.3	Souvětí podřadné	477
3.3.3.1	Vedlejší věty	478
3.3.3.1.1	Vedlejší věty podmětne: OS-S	478
3.3.3.1.2	Vedlejší věty předmětne	482
	3.3.3.1.2.1 Vedlejší věty předmětu přímého: OS-OD	482
	3.3.3.1.2.2 Vedlejší věty předmětu nepřímého: OS-OI	484
	3.3.3.1.2.3 Vedlejší věty předmětu předložkového: OS-OO	485
3.3.3.1.3	Vedlejší věty přívlastkové: OS-CAdn	486
3.3.3.1.4	Vedlejší věty okolnostní: OS-CC	494
	3.3.3.1.4.1 Vedlejší věty okolnostní místní: OS-CCI	494
	3.3.3.1.4.2 Vedlejší věty okolnostní časové: OS-CCt	496
	3.3.3.1.4.3 Vedlejší věty okolnostní způsobové	499
	3.3.3.1.4.3.1 Vedlejší věty okolnostní vlastního způsobu: OS-CCm	499
	3.3.3.1.4.3.2 Vedlejší věty okolnostní komitativní: OS-CCcomit	501
	3.3.3.1.4.3.3 Vedlejší věty okolnostní měrové: OS-CCcant	502
	3.3.3.1.4.3.4 Vedlejší věty okolnostní přirovnávací: OS-CCcompar	504
	3.3.3.1.4.3.5 Vedlejší věty okolnostní účinkové: OSS-CCconsec	509
	3.3.3.1.4.3.6 Vedlejší věty okolnostní vyjadřující společenství: OS-CCcompañ	514
	3.3.3.1.4.3.7 Vedlejší věty okolnostní agentu nebo kauzátoru pasivního děje: OS-CCag/caus	514
	3.3.3.1.4.3.8 Vedlejší věty okolnostní nástroje nebo prostředku: OS-CCmedio/instr	514

3.3.3.1.4.3.9	Vedlejší věty okolnostní zřetelové: OS-CCref	515
3.3.3.1.4.3.10	Vedlejší věty okolnostní látky nebo původu: OS-CCorig/mater	515
3.3.3.1.4.3.11	Vedlejší věty okolnostní výsledku děje: OS-CCresult	515
3.3.3.1.4.3.12	Vedlejší věty okolnostní náhrady nebo záměny: OS-CCsust	516
3.3.3.1.4.4	Vedlejší věty okolnostní příčinné	516
3.3.3.1.4.4.1	Vedlejší věty okolnostní důvodové/příčinné: OS-CCcausa	516
3.3.3.1.4.4.2	Vedlejší věty okolnostní účelové: OS-CCfin	518
3.3.3.1.4.4.3	Vedlejší věty okolnostní podmínkové: OS-CCcond	520
3.3.3.1.4.4.4	Vedlejší věty okolnostní přípustkové: OS-CCconces	523
3.3.3.1.5	Vedlejší věty přísudkové: OS-PN	524
3.3.3.1.6	Vedlejší věty doplňkové: OS-CP	525
3.3.3.2	Problematické struktury tvořené vedlejší větou	526
3.3.4	Nepřavé věty vedlejší	527
3.4	Strukturace komunikátu	529
3.4.1	Řeč přímá	529
3.4.2	Řeč polopřímá	529
3.4.3	Řeč nepřímá	529
4	ZÁVĚRY	531
4.1	Závěrečné shrnutí	533
4.2	Resumen	535
5	TECHNICKÁ PŘÍLOHA	537
5.1	Bibliografie	539
5.2	Prameny excerpčí	550
	Seznam obrázků	553
	Seznam tabulek	554
	Rejstřík	559